ECLI:LV:AT:2025:0326.C69354423.17.L

Lieta Nr. C69354423, SKC-170/2025

Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 26. martā

Senatoru kolēģija šādā sastāvā: senators referents Valerijs Maksimovs, senatores Zane Pētersone un Kristīne Zīle

rīcības sēdē izskatīja /Persona D/ kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 14. oktobra spriedumu civillietā /Persona D/ prasībā pret Latvijas Republiku Tieslietu ministrijas personā par zaudējumu atlīdzības piedziņu, un

konstatēja

[1] Prasītājs /Persona D/ iesniedzis kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 14. oktobra spriedumu, ar kuru noraidīta /Persona D/ prasība pret Latvijas Republiku Tieslietu ministrijas personā par zaudējumu atlīdzības piedziņu.

[2] Prasītājs šajā lietā cēlis prasību, saistot zaudējumus ar tiesas spriedumu civillietā Nr. C20193717. Prasītājs norādījis, ka minētajā civillietā tiesa nav nodrošinājusi viņam tiesības uz taisnīgu tiesu, jo prasību noraidījusi, kļūdaini iztulkojot tiesību normas un nemotivēti noraidot prasītāja lūgumu vērsties Eiropas Savienības Tiesai ar prejudiciālajiem jautājumiem.

[3] Senatoru kolēģija atzīst, ka, lai gan kasācijas sūdzība formāli atbilst Civilprocesa likuma 450.-454. panta prasībām, tomēr pastāv pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

[4] Vispārīgi jautājumā, kādos gadījumos valstij ir pienākums atlīdzināt privātpersonām nodarīto kaitējumu, kas radies, pārkāpjot Eiropas Savienības tiesības, un kura nodarīšanā vainojama valsts, Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā nostiprināti trīs šādi nosacījumi: 1) pārkāptā Eiropas Savienības tiesību noteikuma mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām, 2) pārkāpums ir pietiekami būtisks un 3) pastāv tieša cēloņsakarība starp valsts pienākuma pārkāpumu un privātpersonām nodarīto kaitējumu (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 9. septembra sprieduma lietā „Tomášová”, C-168/15, ECLI:EU:C:2016:602, 22. punktu*). Valsts atbildības pienākums tiek attiecināts arī uz kaitējumu, kas nodarīts ar valsts pēdējās instances tiesas nolēmumu, ar kuru pārkāpts Eiropas Savienības tiesību noteikums (sk. *Eiropas Savienības Tiesas 2003. gada 30. septembra sprieduma lietā „Köbler”, C-224/01, ECLI:EU:C:2003:513, 52. punktu*). Pārkāpums ir pietiekami būtisks (otrais nosacījums), ja valsts tiesa ir acīmredzami pārkāpusi piemērojamās tiesības (*turpat, 53. punkts*).

Tātad, izspriežot lietu saistībā ar šo prasītāja prasību, tiesai bija jāpārbauda, vai personas norādītais aizskārums saistīts ar Eiropas Savienības tiesību normas (konkrēta tiesību akta normas) nepareizu piemērošanu un vai neatbilstošā piemērošana jau tajā laikā bija acīmredzama, kā arī, vai normas nepareizā piemērošana viedo konkrētu atlīdzināmu kaitējumu (zaudējumu).

[5] Senatoru kolēģija konstatē, ka kasācijas sūdzības argumenti šajā lietā pamatā vērsti uz civillietas Nr. C20193717 apstākļu pārvērtēšanu. Citiem vārdiem, prasītāja argumenti saistīti nevis ar Eiropas Savienības tiesību normu nepareizu iztulkošanu civillietā Nr. C20193717, bet gan ar to, ka prasītājs nepiekrīt, kā tiesa minētajā civillietā ir novērtējusi lietas apstākļus.

Prasītājs ne kasācijas sūdzībā, ne pat arī sākotnējā prasības pieteikumā nav norādījis konkrētas Eiropas Savienības tiesību normas, kuru iespējamais pārkāpums Nr. C20193717 būtu bijis izvērtējams.

Kasācijas sūdzībā uzskaitīti tiesību aktu nosaukumi, tostarp Eiropas Savienības tiesību aktu nosaukumi, atsevišķi neidentificējot konkrētas normas un neargumentējot, kā izpaudusies šo normu neievērošana vai kā to piemērošana būtu ietekmējusi tiesas nolēmumu.

[6] Nevar piekrist kasācijas sūdzībā norādītajam, ka valsts atbildības prasības lietās pierādīšanas nasta gulstas uz valsti, kurai ir jāpierāda savas rīcības tiesiskums.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93. panta pirmajai daļai pierādījumus sniedz persona, kura kaut ko apgalvo. Atsevišķi izņēmumi no vispārīgā pierādīšanas nastas sadalījuma principa ietverti likumu normās un izvērsti tiesu praksē (sk. *Augstākās tiesas sagatavoto Senāta atziņu apkopojumu Pierādīšanas pienākuma sadale civillietās. Senāta prakses apkopojums 2017–2021", pieejams Augstākās tiesas tīmekļa vietnē: https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakses-apkopojumi/civiltiesibas*).

Tiesa pārsūdzētajā spriedumā pamatoti norādījusi, ka prasītājam bija jāpierāda, ka ir radušies priekšnoteikumi atbildībai par zaudējumiem, ko izraisījusi tiesas kļūda, piemērojot Eiropas Savienības tiesību normas. Tādējādi nav konstatējams, ka tiesa šajā lietā nepamatoti pārnesusi pierādīšanas nastu uz prasītāju.

[7] Norādītais pārmetums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantā paredzētās prejudiciālās procedūras neizmantošanu nav pamatots, jo atbilstoši prejudiciālā nolēmuma dialoga būtībai nepieciešams norādīt konkrētas Eiropas Savienības tiesību normas un argumentēt to attiecināmību uz izskatāmās lietas apstākļiem, lai prejudiciālā nolēmuma lūgums atbilstu iepriekšminētā 267. panta prasībām. Ja lūgumā uzdot prejudiciālos jautājumus nav identificējamas Eiropas Savienības tiesību normas un to piemērošana, konkrētajā lietā šādos gadījumos uzdotie prejudiciālie jautājumi nav pieņemami (sal., piemēram, *Eiropas Savienības Tiesas 2003. gada 25. februāra lēmumu lietā „Simoncello et Boerio", C-445/01, ECLI:EU:C:2003:105, un 2020. gada 28. maija lēmumu lietā „U.T.G. - Prefettura di Foggia", C-17/20, ECLI:EU:C:2020:409*).

Turklāt prejudiciālā nolēmuma procedūra ir tiešs tiesu dialogs, kurā iespējamais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pilnībā atkarīgs no valsts tiesas vērtējuma par šī lūguma iesniegšanas nozīmīgumu un nepieciešamību (sk., piemēram, *Eiropas Savienības Tiesas 2013. gada 15. janvāra sprieduma lietā „Križan u. c.", C-416/10, ECLI:EU:C:2013:8, 66. punktu*).

Savukārt iespējamais Eiropas Savienības tiesību normu interpretācijas vai piemērošanas pārkāpums, kas varētu radīt atlīdzināmu kaitējumu (sk. *šā lēmuma 3. punktu*), nav saistāms tikai ar prejudiciālā nolēmuma procedūras izmantošu vai neizmantošanu.

[8] Ņemot vērā iepriekš minēto, kasācijas sūdzības argumenti nerada pamatu uzskatīt, ka pārsūdzētajā spriedumā ietvertais lietas rezultāts ir nepareizs. Izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes vienotas tiesu prakses nodrošināšanā vai tiesību tālākveidošanā, kas ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību saskaņā ar Civilprocesa likuma 464.^{1} panta otrās daļas 2. punktu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464. panta trešo daļu un 464.^{1} panta otrās daļas 2. punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /Persona D/ kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2024. gada 14. oktobra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators V. Maksimovs Senatore Z. Pētersone Senatore K. Zīle